

Depot legal H. K. H. H.

DEPOT LEGAL H. K. H. H. 18871

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE 報 民

SÀO QUẢN Đường Đông-Ba, Hà Nội

Trời cha đất mẹ, dân là anh em ta, giàu là trời hậu ta, nghèo là trời làm nên cho ta. (Trương-Tài)

GIÁ BÁN	
ƯỚC-PHÁP	ƯỚC-QUỐC
Một năm 1.000	500
Sáu tháng 500	250
Ba tháng 250	125
Một tháng 100	50

BÀN VỀ GIAI-CẤP TRONG XÃ-HỘI

(Nhiệm giai-cấp và ít giai-cấp. - Tư-bản và lao-động). (Tiếp theo)

Giai cấp trong cõi đời tiêu duyệt lẫn lộn mà rút lại còn có hai bậc, nếu lấy nhân-dạo mà đối đãi cùng nhau, chung vui chia khổ, chỉ nghĩ em nàng, thời cảnh tượng hoà bình sẽ tràn khắp trong xã hội, mà cái hạnh phúc của loài người cũng được tiến lên. Khốn vì ai lo phần này, ai biết phe này, ai sướng này yên, ai khổ này chịu; tại tham không đáy, bực tiền đồn mãi mà chẳng thấy đầy, biển khổ không bờ, chèo chống bết hơi mà không đến bến, thành ra cái vô kịch xung-đột đó không biết ngày nào là ngày hạ lớp, mà thường thấy tấn tuồng mới lại diễn ra, xét cái nguyên nhân là đời mấy cơ tương hình như sau này:

Một là vì tình cảnh sướng và cực: nhu yếu đường sinh hoạt, đã là loài người, ai cũng như vậy, mà một bên thì vui thích ăn uống, hưởng cả mùi khoái lạc trong đời, lại còn thâu thập các món kim tiền là thứ mờ mờ nước mắt của loài người để chắt chừa vào nơi vô dụng, còn một bên thì ăn đói mặc rách, trăm điều thiếu thốn, mà mò tay vào đâu, đều bị thế lực kim tiền ngăn đường chặn ngõ, không chỗ đứng chân.

Hai là công việc khoẻ và nhọc: quan hải chi thể, là cơ-năng trời cho người để vận động mà làm công việc động cung cấp về sự sinh hoạt, có hình thì phải có nhọc là lẽ đương nhiên, thế mà một bên thì ăn rồi ngồi không quanh năm thong thả, mình không chút bụi, da không khi nào ra mồ-hôi, mà tiêu xài ê-hề; còn một bên thì đầu tắt mặt tối, làm không hở tay, mà con ma đói cứ đeo mãi một bên mình mà không rời.

Ba là tình thân thông thả và bó buộc: Tình cảnh sướng và khổ, công việc khoẻ và nhọc như trên đã nói, ấy là về phần xu-xác, hai bên khác nhau đã đánh, song như về phần tinh thần mà cũng sấm sị nhau, không đến đời bị thế lực kim tiền mà thành ra chống chọi, thì theo tâm lý của loài người, cũng còn có chỗ tự an ủi được; song vì thế lực kim tiền mà đường tình thân cũng thành ra khác nhau hẳn. Con nhà tư-bản, không phải không có kể tự cách để bên, mà ông thừa tiền bình vực cho, học đường thư-viện, chánh-giới quan-trưởng cũng không khác gì của riêng mình mà muốn gì được nấy; con nhà lao-động, không phải là không có kể

thông minh tài trí, xấp mấy người thường mà vì câu «Sông-dầu kim tận, trảng sí vô nhàn» (sông dầu hết tiền, kẻ trảng sí cũng không mở mặt với ai được) mà mai một trọn đời, không ngọc đầu giây được.

Ấy vì mấy cơ tương hình đó, mà cái mối xung đột ngầm ngầm chìm trong xã-hội mà thềm thoảng bực ra, cái ngày xung-đột đó mà giải ra bao nhiêu, thì cái cảnh tượng trong thế-giới càng rắc rối bấy nhiêu, con nhà lao-động, bị phần thiệt hại đã đành mà những nhà tư-bản kia, cũng không lấy gì làm toàn lợi. Nay ta thử đứng ra ngoài hai phái đó, bình tâm tĩnh khí mà xem cái cuộc thế, thì một bên mạnh mà ít, một bên yếu mà đông, một bên thì hoành hành như thú dữ, oai quyền rầm rộ, ai thấy cũng ghê, một bên thì nhỏ mọn như vi trùng, có thể

lực chiếm ưu thế mà không ai thấy. Thế giới mà không có cái coi đại-dồng thì chớ, thế giới mà có một ngày kia đại-dồng, thì hai phái ấy sao cũng có ngày dồn chung làm một, mà không chia ra được. Trong cái cuộc dồn chung đó hoặc là bình-hòa, hoặc là kịch-liệt, hoặc trong một khoảng thời gian ngắn ngủi, hoặc trong một khoảng lâu dài, ngày nay chính là lúc mới khởi đầu, chưa có thể đoán định, chúng ta chỉ lấy cái nghĩa nhân-loại đồng-bào, chúng sinh bình đẳng, mà suy nghĩ, thì trong lịch-sử loài người, về khoảng từ ít giai cấp bước lên đại-dồng mà trên một đất này có những cuộc tức nước vỡ bờ, bị hơi nổ bốp, diễn ra thảm kịch nọ kia, cái tội không phải tại phái số đông người này mà tại số ít người kia, vì theo nghĩa nhân-đạo, thì phái thiểu số kia phải nhận cái nghĩa-vụ tiên thì vậy.

BÀN BÁO KHẢI SỰ

Các ngài đã có lòng chiều chuộng đến báo mà mua báo năm, hoặc 6 tháng, hoặc 3 tháng, bản báo đã gửi báo hơn sáu tháng rồi, vậy xin các ngài gửi bạc về cho, để liên việc liên toán số sách.

Còn các ngài mua hạn 6 tháng và 3 tháng nay đã quá hạn lâu rồi, song bản quán không tiếp được thơ và bạc, nhưng vẫn gửi báo tiếp luôn vậy xin các ngài gửi bạc hạn cũ và hạn mới về cho, cảm ơn.

VẬN-VĂN

DI CHƠI NGŨ HÀNH SƠN (Non nước)

Lúc đi
 Nuốt một năm chông trải thế gian,
 Tiểu sêu mơn thả ngả lành san.
 Đá xanh chưa và trôn trời Việt,
 Sông bạc cũn kêu vỡ bể Hàn.
 Đón khách nghìn cây xa mở mặt,
 Mời mỗi nhàn tình khờn xiết lã.
 Hối thăm trường chủ đầu đầu lá,
 Năm ngọn cao cao đã một lần l

Lên núi
 Một lần đã gấm lãn cây hoa,
 Thảng cảnh khen ai khéo đúc ra.
 Tượng đứng chùa ngồi trên mặt nước,
 Voi qui hồ phục dưới chân ta.
 Tầm bia Vọng hải trời mưa nắng,
 Cửa động Huyền không lửa trẻ già.
 Mỏi mỗi nhàn tình khờn xiết lã,
 Bàu giời thăm thăm nước bao la.

II
 Bao la bề nước lớn giời mây,
 Hàm mấy năm trời một đến đây.
 Đá chọi tuyết sương gan đã cứng,
 Tượng luôn mưa nắng một thêm ngày.

Muốn gào kim cổ e trời động,
 Toan hồi tang thương sự đất dày.
 Thơ thần một mình non với nước,
 Bóng chiều băng lã đã chìm tày.

Di về gặp mưa

Tic biệt non thiêng lữ gọi nư,
 Có la có bợn có ai ai,
 Nắng vui tận rớt dần phong nguyệt,
 Đồi cảnh thương thay chữ sắc tài.
 Hồn kiêu tam trung rộ bốn mặt,
 Gánh hơn thiên cổ nặng hai vai.
 Trong thuyền chừ hết cầu tâm sự,
 Gió gió mưa mưa rộn mái ngoài.

Trúc-Đình

FAP & LOAI

BỆNH - LAO (Tiếp theo)

Trùng lao vào được trong thân thể sinh ra những chứng gì?
 Trùng lao bám vào thân thể trẻ con như đã nói trên kia có thể sinh ra nhiều chứng khác nhau mà chứng sưng hạch lại thường thấy hơn. Vì trong thân thể người ta khi huyết luân chuyển mỗi tadiai khác, như về tadiai xoang thì các bộ phận bảo trợ (organes de defense) được mạnh mẽ hơn các tadiai khác, mà trong các bộ phận bảo trợ thì bộ hạch (organes lymphoïdes) là cái có quan hệ lớn nhất. Trùng lao đã bám vào trong mình trẻ con thì gặp hẳn bộ hạch ngăn đón không cho tiến hành nữa. Vì như trùng lao mà yếu ớt thì phải tiêu diệt ngay từ buổi ấy, có đến nỗi đầu phá bại. Song chứng là một giống độc dữ như đã nói trên kia, phần thì rút về trong các hạch mà ẩn ở sống, phần thì nhả độc ra để làm yếu các bình phòng (cellules defensives) nên hạch phải bị thương và phải sưng to ra nhiều bình khi để để phòng; vì vậy hạch thêm sưng to, sưng lên. Dịch sưng hạch to trở con thường bay bị như là trong hai là phổi trong bụng rồi lên đến hạch hai bên cổ, ai có ý xét sẽ lấy tay sờ bên cổ trẻ con thì biết ngay.

Nếu hạch ta cứ bền vững mà chống cự thì trùng lao cứ ở đấy chờ dịp tốt sẽ tiến hành. Mà nếu các hạch không còn có sức mà ngăn cản được nữa thì trùng lao sẽ vượt qua

mà lưu thông trong máu, như hãm vào phổi hóa thành bệnh ho lao (tuberculose pulmonaire), bệnh sinh nước và mủ trong eo phổi (pleurésie) hoặc bám vào chỗ tiếp xương (articulation) sinh ra bệnh trực bệnh treo (arthrite, coxalgie), hoặc đục màng phổi như phổi mủ, làm cho trẻ con bỏ ăn bỏ ngủ sinh bực sinh buồn, mất hẳn cái tánh hoạt động tự nhiên. Mà thật thế, trước mắt ta chỉ trông thấy đa số trẻ con bị bệnh yếu như vậy, làm cho ta thấy con nít tấy đỏ da thắm thét, hơn hồ tươi cười, đem lòng ưng muốn, nên có câu đầu miêng «thằng nhỏ này to béo như con tấy» mỗi khi thấy một đứa trẻ khoẻ mạnh thì khen ngợi như vậy.

Trùng lao ta đã không biết cách để phòng, mà bệnh trẻ ta lại nhấc hề thang thuốc để vậy, ngày lại tháng qua năm nay năm khác, vừa đến độ học hành mệt nhọc, ăn uống thất thường là nhấm cái tadiai mà thân thể biến đổi phi thường, nếu lại gặp thêm một vài bệnh làm thời làm cho thân thể càng yếu nhược thì bệnh lao lại dễ phát mấy tầng nữa.

I am thế nào mà để phòng cùng diển trị bệnh lao?
 Tuy đã nói rằng bệnh lao đã thuộc về bệnh nặng và phá hại rất nhiều; song ta nên biết rằng nếu ta có công phòng dự thì cũng có thể tránh được, mà nếu ta có công điều trị từ lúc ban đầu mới phát thì hẳn được thấy nhiều người lành.

Vậy thì mỗi người chúng ta nên biết rằng: trùng lao truyền nhiễm bằng đàm cùng miếng, nên từng người chúng ta tự lo liệu không hề đầu khạc nhổ dấy; ta nên học thêm cái tánh tốt, bỏ bớt các tánh xấu. Thêm các tánh tốt là tự rửa đức cho mình cái tánh biết suy xét không mê tín nhảm nhí như là òa có quan-sắc mà cũng bái hết ngày, biết rằng thân thể có hen yếu sẵn rồi bệnh mới thừa cơ phát động, còn nên ta phải làm cho thân thể trở nên khoẻ mạnh. Muốn vậy, chẳng ngó đâu xa chỉ xét các người nhà quê mặt biển, họ hoạt động cả ngày mà lưng dầy vai rộng. Ta không thể làm như họ, thì đã như có thể theo nay đã truyền khắp các kinh đô thành thị. Ấy cái tánh tốt ủa theo, ta tự theo, ta bảo con em ta theo. Ấy là một cách làm cho chắc xương nở thối, khí huyết thêm tươi thì trùng lao không thể xuất đầu lộ diện được.

(Còn nữa) Bửu Đ.

THẾ GIỚI THỜI DÀM

THỜI-CỰC TRUNG-HOA

Ngày nay quân Bắc phạt đã đại thắng được quân Phụng-thiên, Nam quân đã chiếm được cả Bắc kinh và Thiên-tân, Bắc quân đã rút về phía sau Trường thành, anh đại quân phiệt Bắc bộ Trung hoa là anh chúa Đông-tam-tĩnh kia đã phải ngậm tức nơi cửa tuyến, mà Chánh phủ Quốc dân đã cử Đàm-diễn-Khải làm Tổng thống Trung hoa Dân quốc. Thập bát hành tỉnh Trung hoa như vậy thì đã có thể gọi là nhất thống, mà cả đến Đông-tam-tĩnh, đảng Quốc dân cũng có lực quan mong rằng họ sẽ phục tùng chủ nghĩa tam-dân. Xem thế thì ai dám nói rằng việc đại thống nhất của Trung hoa không có thể làm thành được.

Ta thấy vậy cũng mừng cho 400 triệu dân Hán tộc làm than trong mấy chục năm nay mà nay đã sắp đến ngày đứng giữa «Thanh-thiên bạch-nhật», ta cũng thấp hứng mà cầu nguyện cho cuộc nội loạn Trung hoa liền kết đặng Chánh phủ lo bề kiến thiết thái bình và khôi phục địa vị đối với liệt cường đế quốc, dựng cái án bất bình non một trăm năm ở Viễn-đông này chỉ còn là một cái di tích lịch sử thôi.

Nhưng thế mà ta vẫn mừng il lo nhiều, cho dầu lực quan đến thế nào ta cũng vẫn thấy chán tới mấy mà ăn ăn bực dấy.
 Vì lẽ gì mà phải lo như vậy? Nội chiến đã yên, Chánh phủ đã có Tổng thống, bây giờ chỉ định đại tadiai do ở đâu rồi liệu đến việc kiến thiết là xong, có việc gì mà còn lo vơ lợ vậy? Thế mà vẫn lo! Về phương diện đối với Nhật bản ở Đông-tam-tĩnh kỹ giả đã nói nhiều rồi, bây giờ cũng theo câu kết luận như mấy lần trước, bài này kỹ giả chỉ nói về cái lo tự ở nội tình Trung hoa. Có một tờ báo kia đã nói rằng «cái chương nghị nội bộ cho cuộc nhất thống thì không thể thực hiện được vì cứ ba tay Bắc phạt nguyên huân kia thì người Tàu cũng có thể đối phó được chu toàn, còn đảng cộng sản thì rất ít thế lực không làm gì nổi. Kỹ giả cũng muốn tin như vậy, song lại nghĩ riêng rằng chưa hẳn những cái chương nghị ấy vẫn có, thì ta hãy xét cái chân tướng nó thế nào, rồi sẽ kết luận sau.

Trong ba nhân vật trọng yếu trong cuộc Bắc phạt, ta hãy xét về Tướng-giới-Thạch. Người ta thường thấy Tướng-giới-Thạch cứ mỗi khi thấy cái cá nhân mình có trở ngại cho công việc đảng quốc thì liền từ chức nên thường cho rằng Tướng là người cao thượng, tuy đứng trong vòng danh lợi mà tâm không phải ở danh lợi. Trước kia vì cuộc Ninh-hân hợp tác khó khăn mà Tướng phải từ chức, tuyên bố rằng từ rày không dự chính sự nữa, chỉ đi du lịch để mở mang học vấn mà thôi. Thế mà Tướng không đi quá Trường-kỳ, đến lúc lấy được vợ đẹp rồi lại nhảy lên sân khấu. Vậy thì có phải là khi từ chức Tướng đã sắp sẵn cái chí sẽ thừa cơ mà mùa nhảy lại chứ có gác mỗi lợi danh đâu! Mới mấy bữa đây, Tướng lại từ chức để chiều ý Phụng-ngọc-Tướng, nay thấy Phụng có ý nhường, Tướng lại rút đơn từ chức, như vậy cũng không đủ nói rằng Tướng không phải là người chỉ danh. Những việc ấy đủ để chứng rằng Tướng là một người khôn khéo, chứ không đủ chứng rằng Tướng là người cao thượng. Cái công của Tướng trong cuộc Bắc phạt thực là vĩ đại, thực không phụ cái tiếng «Bắc phạt nguyên huân», nhưng cái công Tướng càng to lớn, cái tài Tướng càng siêu việt thì lại càng phải sợ cho dân Trung hoa. Ai đọc sử Pháp thấy gương bực cái thế anh hùng Nê-phá-lung kia mà yên lòng được! Tướng

gười Thạch há chẳng phải là một bực anh hùng như Nê-phá-lung sao?
 Còn Diêm tích Sơn, từ khi Dân quốc thành lập vẫn chiếm một tỉnh Sơn tây nhia Nam Bắc đánh nhau mà giữ cái phủ đó trung lập. Mỗi đến gần đây, thấy Bắc quân yếu thế mà Nam quân thêm về hùng cường, và Nam quân mà thắng thì Diêm cũng không sao mà đứng yên ở Sơn tây nổi, Diêm bèn phải khuyh hướng về phái Nam để đánh phái Bắc. Điều ấy là tình thế bức Diêm như vậy, chứ Diêm cũng có nhiệt tâm gì với chủ nghĩa tam dân! Nhưng nay Diêm lại chiếm địa bàn Bắc kinh là nơi trọng yếu, chính phủ quốc nhân ở Bắc kinh đều là những người thảo tín của Diêm ra là cử, như vậy thì ta cũng chưa có thể chắc tương lai thế nào.

Còn Phùng-ngọc-Tướng thì tuy lực gọi là «mô phạm quốc nhân», nhưng xưa nay vẫn có tiếng là người gian hoạt. Và chẳng từ khi Phùng ở Nga về, có liên hiệp với Quốc dân đảng nhưng thái độ vẫn lăm lăm lúc mập mờ, chưa chắc đã thực lòng theo chủ nghĩa của Quốc dân đảng như Phùng thường tuyên bố... Gần đây, khi Nam quân tiến lấy Bắc kinh, Phùng thấy quân Diêm lan chân tiến vào trước, đã sinh lòng căm tức, sau Tướng giới Thạch hết sức chiêu lòng, Diêm tích Sơn hết sức nhường nhịn, Phùng mới chịu rút quân ra Bắc để định phủ (lại có tin rằng Phùng sẽ rút quân ra về là vì thấy Bạch sung Hy tổ chức lập đoàn quân thứ tư và Tô nhiệp Nguyên tổ chức lập đoàn quân thứ năm để kiểm chế Phùng) Như vậy thì Phùng vị tất đã không có chí một ngày phá cuộc thống nhất này.

Cứ xem ba ông Nguyên huân trong cuộc Bắc phạt đó thì ta không có thể chắc vào vị nào là thực tâm vì chủ nghĩa tam dân của Tôn-tiên-sanh, thiệt là một đống lo cho cuộc thống nhất. Dù ba người có chiêu lần nhau, dù Chánh phủ trung-uống có hậu đãi các ông thế nào để mua cái lòng các ông trong một lúc, dù các ông có sợ chúng tâm bất phục mà phải chịu nên lợi riêng mà mưu lấy lợi chung, thì đó cũng chỉ là một cái tình trạng tạm thời, chứ trong tay mỗi người còn giữ mấy mươi vạn quân «chỉ biết năm mất thế nước» thì các tương còn có thể mặc sức mà xoay.

Lại còn nỗi dằng dặc sâu tuy sau cuộc chính biến Quảng-châu hội tháng Decembre năm ngoái có yếu sức mất nhiều, nhưng họ ngầm ngầm tổ chức, tuyên truyền, không ngày nào là không nghĩ đến cơ hội phục khí. Mới rồi có tin rằng trong tỉnh Hồ-bắc họ đương tổ chức một cuộc ám mưu, có liệu cách chớ cá khi giới hạn được đi các tỉnh khác. Thế thì cũng không có thể nói rằng dằng dặc sâu đã bị đàn áp đến tan lành rồi.
 Cứ cái nội tình Trung hoa như vậy thì ta phải than cho Trung hoa, trái non một thế kỷ này tương núi máu sông, đến ngày nay lại còn chưa hết nạn. Nhưng ta vẫn định nhìn tin rằng Quốc dân Trung hoa là một dân tộc có dũng khí, có lực lượng, dù có trăm thâm nghìn sâu thế nào, nhưng cái sức sinh hoạt không thể nào tắt được. Hai giống kia phải thời phải lần rồi sau mới sinh mầm nảy dọt để thành cây, ta ngắm một việc ấy thì lại lại lảng những hi vọng vậy. Ngô-nhân

MÁY NGHE HÁT VÔ TUYẾN ĐIỆN

Nếu các Ngài mua một cái máy V. T. B. (T. S. F.) của hiệu **RADIO-SINDEK**, thì các Ngài ở nhà cũng nghe được hát tây, hát ta, hát lâu và tin tức các nơi nổi ngày ba lần.

Sáng 11 giờ 30
Chiều 6 giờ 15
Tối 8 giờ 45

Hiệu Radio-Sindex có bán đủ các kiểu máy V. T. B. (T. S. F.) ai ai cũng có thể mua được nhiều giá lắm, ít tiền nhiều tiền có cả. Ai mua máy thì Hiệu Sindex sẽ cho người đi đặt máy hầu tận nhà từ lễ cho các Ngài.

Ai muốn cần dùng điều gì cứ viết thư hỏi, muốn nghe thư cứ việc đến mà nghe tận hiệu Radio-Sindex không mất tiền.

Hỏi Catalogue T. D. mà xem

RADIO-SINDEK

68 Boulevard Paul-Bert - HAIPHONG
Téléphone 449

BÌNH-ĐÌNH

Đã cảm sao lại tha

Ngày 9 tháng tư Annam kỳ-giả nhơn đi ngang qua phủ Bồng-sơn có thấy ba chiếc auto canions chở đầy cả người mà bị quan phủ cầm ai không cho đi, kỳ-giả lấy làm lạ hỏi thăm mới biết là chuyện mộ dân nên bị bắt.

Nguyên trong hạt lâu nay ít người biết làm nghề ấy, chỉ có mấy cậu thanh niên trải qua tây học mấy năm rồi về nhà, thầy hư thầy hỏng, chả biết nghề nghiệp sanh nhai, nên mấy cậu họp nhau xây qua nghề buôn người, đi khắp hương thôn, đem lời ngon ngọt dụ dỗ dân ngày, mô đem bán cho sở đồn điền Ban-mê-thuot. Cũng đã nhiều phen nhưng quan trên không hề rõ thấu, chỉ sai long lý nghiệm cấm mà thôi! Lần này quan phủ hay tin chặn lại, nao hay chi đó mấy giờ đồng hồ thì quan tha cả, nghe đâu có lệnh quan Công-sứ điện ra bảo tha.

Nghị định đã có, nên quan mới sức cấm khắp nơi, thế mà nay lại tha, nghĩ thế cũng rất đáng ngờ, vì không rõ những tờ quan sắc trước kia ra sao? và nghị-định nhà nước đã đặt ra, là phải nói chơi hay sao?

Kỳ giả hỏi ra như thế nhưng thì phục hợp hỏi không đoán được. Và lại nghe ra khi này mấy cậu buôn người kia ăn quen đi mô tự-do lắm, vậy nên kỳ giả đem hết sự thiệt bày tỏ ra đây, để mong trên chánh phủ rõ tình. Cảm mà còn thế, thì dân còn biết đường nào mà tuân theo?

Dân phủ Bồng sơn lai cáo.

NHATRANG

Nhà Cinema Nha-trang cần dùng một người coi máy (opérateur) một tháng chiếu 8 lần lương một tháng 20\$00 người nào biết nghề y và bằng lòng làm thì viết thư cho M. Trương-si-Tăng entrepreneur à Nha-trang.

Nay kính
Trương-si-Tăng

NAM-KỲ GIA-ĐÌNH

Annam học đường sẽ đóng cửa

Kỳ giả mới được tin tích xác ở trong Nam giới về nói rằng, cuối tháng juin này trường Annam học đường do ông Bùi quang Chiêu làm Quản-đốc và ông Dương Văn Giáo làm Quản lý, sẽ đóng cửa, không phải để nghỉ hè, nhưng đóng cửa luôn.

Đều ấy cũng lạ: Annam học đường là một trường tư thục của người Nam lớn nhất ở Nam-kỳ, những tay chủ trương cũng đều là người có danh vọng lớn, những tay giáo sư theo từ bậc cáo đồ trước cũng đều những người có học thức cả. Thế mà nay sao lại phải đóng cửa?

Annam học đường độ họ cũng đã phải đóng cửa ít lâu vì lối thời về việc quản lý, nhưng sau lại khai giảng lại được. Lúc này mà phải đóng cửa luôn thì cũng đáng tiếc và đáng phân nân lắm.

Nhưng nghe nhất thuyết nói rằng trường này đóng cửa là để đến khi vào nghỉ hè sẽ dời làm Lycée. Như vậy thì lại càng hay.

H. B.

(Tin Saigon 26 juin)

Việc báo Jeune Indochine

Sáng hôm qua tòa án trưng trị đã họp để xét về việc báo Jeune Indochine, ông Vũ đình Dy chủ nhiệm phải phạt hai năm tù và ông Nguyễn Đức Long quản lý phải phạt một năm tù, án phạt khuyết tịch.

Một việc xun-đột

Có lời 100 người là xông vào phá nhà người Ấn độ ở số 22 phố Vienot Sở cảnh sát được tin đến giúp đăm, có tới 40 người bị bắt.

(B. P.)

ĐỘC-GIẢ LUẬN-DÀN

BÀN VỀ THUỐC TÂY VÀ THUỐC TA

(Tiếp-theo)

Nói về cách trị bệnh. Trị bệnh nói ở đây là cách dùng các vị thuốc. Thuốc tây cũng như thuốc ta, đã dùng thuốc để trị bệnh, thời chỉ trị được phần vật chất thôi. Là ấy có nhiều, vì thuốc là vật chất, đã vật chất thời chỉ trị được vật chất. Cách trị bệnh tinh thần theo lối ta, cách trị bệnh tinh thần theo lối tây, còn mô hồ cả, ở đây tôi không bàn đến.

Nói về cách trị bệnh, nghề thuốc ta thua phải nghề thuốc Tây, vì thuốc của Tây bảo chế tinh hơn, được tinh trường hơn. Và lại, ta chỉ biết uống, còn Tây thời ngoài cách uống, còn biết xông, chích vào da, chích vào mạch máu. Có người nói rằng: « Tây hay dùng khoáng vật: ta hay dùng thực vật và động vật; dùng thực vật và động vật hợp với thân thể của người hơn ». Nói như thế cũng có lý. Nhưng nên biết rằng từ hai ba mươi năm lại đây, Tây dùng động vật cũng nhiều, nhất là phép « dùng vi trùng máu thú vật » (vaccinothérapie et sérothérapie). Phép ấy chính ông Bạt-tơ (Pasteur) phát minh ra, chính hợp với thuyết « xen lynn ». Phép ấy hiệu quả lắm nghề thuốc Tây mỗi ngày mỗi thêm trường phép ấy.

Xét những điều vừa kể ở trên, thời ta có thể kết luận thế này:

1) Tây học hay chế thuốc ta là « vô lý ». Lối chế ấy, quá đáng hay không quá đáng, trên kia tôi đã giải nghĩa rõ ràng rồi.

2) Nho học hay chế thuốc tây ít hiệu quả. Chế là « khuyết-điểm phần vô hình » thời đáng hơn.

3) Nhiều người nói rằng trong thuốc ta (thuốc-bắc và thuốc-nam) có nhiều vị hay, nếu dùng các phép của khoa học để khảo cứu, thời chắc ích lợi cho nhân loại lắm. Nói như thế cũng phải, phải là vì thuốc ta được tinh chế trường, bảo chế chưa tinh, mà nếu muốn trường được tinh, tinh cách bảo chế, thời phải cầu đến các phép khảo-cứu của khoa học. Nhưng ngày nào mà khoa học khảo cứu được hết các các vị thuốc của ta rồi, ngày ấy, nếu quả thuốc ta có nhiều vị hay, thời đời với thuốc tây được một bên mười một bên tám là cũng. Vì sao? Vì có hay cũng củi hay được về phần vật chất thôi. Tôi trông tưởng ảnh hưởng tương lai của Thuốc ta đối với nhân loại không phải ở đó.

4) Theo thiên ý tôi thời ảnh hưởng ấy chính ở trong cách xem mạch của ng ề thuốc ta. Cách xem mạch ấy khó thế nào, trên kia tôi đã nói rồi. Vì khó cho nên đời xưa cũng chỉ có một số ít người dù tư cách đặc biệt xét được mà thôi. Ngày nào ta khảo cứu được cách xem mạch ấy, khảo cứu thế nào cho thành được một cách giản dị số nhiều người dùng được, ngày ấy sẽ là ngày đại cách mệnh của Y khoa. Mười các phép của Khoa học hiện thời để khảo cứu có được không? Tôi trông tưởng không được. Không được là vì muốn thí nghiệm phải có vật chất, mà cách xem mạch của ta không phải ở trong vòng vật chất. Tôi nói như thế, chắc có người

PHỤ-NỮ ĐIỆN-ĐÀN

TRẢ LỜI BỨC THƯ CỦA NGƯỜI CHỊ EM BẠN Ở NAM-ĐÌNH

Được thư mới tiếp được ngày 22 tháng năm năm 1928 lấy làm vui về vì những lời mà bạn đã cầu hỏi đến.

Quý hữu ơi! chúng ta sinh gặp về cái thời đại qua-độ này, trăm việc con đường cần thay đổi, đã có cái gì là chuẩn-định đầu, lại chưa biết cách so sánh, và chưa đồng tâm, nên sự sự đều phải đình-đốn lại cả. Trong thư quý hữu lại có phần nân « những người chị em mình phần nhiều từ ung công kích nhau, mà đứng về mặt hàng quan, chứ chẳng ai muốn làm việc gì hết, như thế là ngăn trở cuộc tiến hóa rất to. » Nay tôi xin giải-quyết cái vấn đề ấy như sau này: trước hết xin bàn về cái tình tình của chị em chúng ta, rồi sau hãy nói đến công việc làm. Chị em chúng ta thường hay sẵn có cái tình hoài nghi, đó là một cái nhược-điểm, lại nhân vì cái tập-quần của xã hội bỏ buộc đã lâu đời, thành ra ít tư tưởng sáng kiến, hiểu-lành chứ không hiểu-động, cho sự nhàn-lười cầu thả, ngồi trong xô nhà là cao-thượng, đã hay ngỡ sợ, lại thối an nhàn, thì phỏng còn muốn làm việc gì nữa, cho nên khi nào nghe đến cái công cuộc chi, bất hạn phải hay trái, hay hay giờ, chỉ như vị phẩm bình, để cho khỏi phải làm, mà việc đời thì việc nào có lợi cũng có hại, họ hèn lợi dụng cái chỗ lợi đó, mà nhai mồm kẻ dè-xương, làm cho ai nấy phải ngượng lạnh cái lòng ham muốn đi hết thảy.

Sách có câu: « nhân chi đa ngôn, diệc khả úy dã », người ta nói lắm, miệng cũng sinh sự. Bởi vậy mà thành ra làm việc thì ít, mà nói thì nhiều, nói tóm lại, thì hạn người ung làm việc đó, cũng chưa đủ sức mà làm, còn hạn người kia thì là hạn khiếp-hưc đã hiện nhiên, không cần kể, nếu người làm việc, mà có định-kiến, thì dù ai bài-kích mấy, mà nân chỉ ngã lòng được.

bề rằng: - « điện » (électricité) là một « vật không thấy », « vi ta minh » (vitamines), « uyn lơ ra vi ruyt » (ultravirus) cũng là những « vật không thấy », thế mà khoa học khảo cứu được. vậy thời khoa học cũng khảo cứu được cách xem mạch ta chứ? - Vấn các vật ấy đều là vật « không thấy » cả, nhưng « không thấy » không phải là « vô hình ».

Chắc lại có người bề rằng: - nếu khảo cứu được cách xem mạch ấy mà không biết được cách trị bệnh tinh thần, thời cũng chẳng ích lợi gì! - Trong nghề thuốc, quan trọng nhất là cách tìm bệnh căn. Bết được căn của bệnh thời mới trị được bệnh. Xem mạch là bước thứ nhất. Mạch có tinh rồi thời mới bàn được cách trị bệnh.

Tóm lại, Ta có thể nói rằng: Cách năm mươi năm về trước, ông Bạt-tơ đã phát minh ra các phép khảo cứu về phần vật chất của thân thể; ngày nào có một ông Bạt-tơ khác phát minh ra được các phép khảo cứu về phần tinh thần, ngày ấy nghề thuốc mới hoàn toàn thanh-điện vậy.

Trần-đình-Nam

Ngày xưa những lát hiền triết, các nhà phát-minh sáng-tạo, ban đầu cũng bị người ta công-kích, phá hại biết bao phen, mà họ cứ chấp thủ nhất-kiến của họ, quyết kỳ công làm cho nên, đến khi kết cuộc, người đời mới chịu công-nhận cho là tài, là hiền vậy. Sách có câu: « Đàng quân thiên ngôn vạn ngữ, kỳ như ngô bất thính là » (mặc anh muôn ngàn lời nói, mà phần tôi không nghe lời sao?) Nếu cái định kiến ta như thế, nhưng cái định kiến ấy, phải nhờ chỗ nghe xa thấy rộng, phải mất nhiều công học vấn suy ngẫm, lại phải thu đầu lịch lý chung mà làm, chứ có thiên-lệch vì một hạng nào, thì cái giá trị của cái chủ-nghĩa mình không cao, tức là không bằng trưởng ra đờ đờ.

Đoạn trên nói rằng: chị em mình không đồng tâm, và không biết cách so sánh, cái đó là do sự học chưa tới nơi, giáo-dục chưa phổ-thông, trí thức cứ so le ra mãi, nếu giáo-dục mà hoàn bị, thì người nào cũng biết cái nghĩa vụ như nhau, có hơn kém chăng nữa là về tài nghệ đặc-biệt mà thôi, còn lại hàng chị cũng nghĩ như thế, tôi cũng làm như vậy, ai cũng siêng năng, ai cũng lo lắng cho đầy đủ với phận sự, tự khác mà đồng tâm, còn có so sánh, thì cạnh-tranh về một cái hòa-bình, nghĩa là suốt trong mọi người, đều nên chiếm một cái địa-vị ưu-thắng phần đầu trong khuôn vô hình vậy.

Như về công nghệ ta biết ham, về đức hạnh ta biết giữ, đường tình thần biết tiến tới, muốn lập thành sự nghiệp, tất phải cùng-cung-lực-tuy với việc làm, như thế mới gọi so sánh nhân dượng.

Vậy thì chị em ta nên niệm câu: « ta sinh ra ở đời, ta sống cho xã hội » thì cứ nhăm đường thẳng mà đi, sung sướng thay, ở những thời đại như thời đại chúng ta bây giờ, có một cái chức-vụ mà làm.

Quý hữu ơi! Quý hữu lại có bảo cho tôi biết, an nhàn là một cái thú vị vô cùng. Phải, còn gì dễ chịu bằng! khi trước an nhàn song, gio mà trạng trong, ngấm thơ Ly-bạch, chiu chiu hoàng hoa, thị-phỉ mật tẩu, kuông ai quấy nhiễu đến mình,

kể vậy cũng thích thực, yên ổn thực! Song ta được hưởng như thế còn người thì sao? Chỉ ở trong cõi em đêm đó, mà chịu không nổi, đau lòng đức ruột, nhất cho những kẻ giàu lòng tư tưởng tự do.

Mấy lời kính đáp, ý bạn giường nào, sớm mong p'ức lại, may lắm! may lắm!!

Dạ-Phương

SÁCH MỚI VÀ ĐÈN NỘI HÓA

Bản báo mới n'ên được quyền sách L'ch sử ông K'ia-luân B'ô là một nhà vi nhân thám hiểm khai tịch Mỹ-châu, của ông B'ô-đinh Nghiêm học khảo, giá 0\$20, và hai cái đèn nhỏ của hiệu Nam-thái, 1173 avenue Jules Piquet, Thái bình, tự chế tạo lấy, thử đèn k'ên thì giá 0\$75, thử đèn đồng thì giá 0\$94. Xin giới thiệu cùng đọc-giá

VIỆC THẾ GIỚI

A-DÔNG TÀU

Tin báo Tàu

Dư luận người Mỹ đối với việc T'ô-nam. - Một tờ báo chủ Anh của người Mỹ ở Thanh-đảo ra kỳ hôm 26 tháng vừa rồi có một bài về việc T'ô-nam như sau này:

« Gào gáy đi qua mặt phố thành T'ô nam, như vào cái thành chết vậy: không có một nhà nào mở cửa, chỉ có một hàng rất nhỏ bán các đồ ăn là còn bán chác, nhưng cũng chỉ mở cửa mà thôi. Trên đường phố không có một người nào đi hình như thấy đều bị sự sợ hãi và thối khổ nó áp bức. Có người bán áo quần Nam-quân có đi ăn cướp, nhưng chúng tôi không tìm được chúng có. Thật thì Nam-quân đối với người Tàu và người ngoại quốc, trừ người Nhật ra không kể, họ không hề cướp bóc bao giờ. Nam quân từng mượn nhà của giáo hội để ở, khi họ kéo đi, một vật cũng không sai. Trái lại chúng tôi trông thấy rõ ràng quân Nhật ăn cướp vàng bạc và các đồ quý trong trong các hàng buôn cũng nhà ở của người Tàu, tại học hội người ta ngoài đường phố nữa. Trong nhà yên chức trường T'ô đại-hại cũng được người

Thuốc SIROP HAYN

Ngọc nặng
Không thờ được
HEN

PHARMACIE MONTÈS - HANOI
NHÀ ĐÔNG HỒ BA CHUÔNG

Giá là 1:80

HIỆU CON BƯ'Ố'M BƯ'Ố'M

ĐẠI-QUANG-DU'ỢC-PH'ONG 46 boulevard Tông-Độc-Ph'ương, CHOLON — Chi-Điêm 47 Phố hàng Đường, HANOI

Gửi bán khắp cả mấy hiệu thuốc bắc trong xứ Việt-Nam, Cao-Man và Ai-Lao như thuốc nào có hiệu con bướm mới là thứ thiệt. Ở xa gửi thư đến mua nếu nhà giấy thép nơi đó gửi được theo cách lãnh hóa giao ngân thì xin chiếu theo, tiền gửi hàng người mua phải chịu.

Sốt nóng 0\$10 rét 0\$15, 0\$10	Rượu Té phong thấp 1\$50, 0\$80, 0\$20	Thuốc Ho bột hoàn 0\$10	Thuốc Cam tích 0\$10	Dầu thượng hải	Vừa uống vừa thoa chữa khỏi bách bệnh 0\$25
Rượu bổ 2\$00, 1\$00, 0\$30	Thuốc Bò thận 2 hoản 1\$00	Thuốc Giang mai 1\$50	Dầu như ý đại quang 0\$10	Huyết trung Bứu	Thuốc bổ nhất trong hoàn cần 2\$00 1\$20
Thuốc Đan mắt 0\$20	Thuốc Điều kinh 2 hoản 1\$00	Thuốc Lậu 0\$40	Nhan trừ muỗi 0\$20	Bồ phê thánh được	Thuốc ho rất thần hiệu 0\$80 và 0\$40

